

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2008

David Michut

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA**

A

**VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MANAGEMENTU V JINDŘICHOVĚ HRADCI**

Vojenská policie - součást bezpečnostních složek

VYPRACOVAL:

VEDOUCÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE:

STUDIJNÍ PROGRAM:

DATUM ODEVZDÁNÍ:

David Michut

Ing. Pavel Suchan

Sociální pedagogika,
specializace bezpečnostní
služby

21.3.2008

Zadání bakalářské práce

NÁZEV PRÁCE:	VOJENSKÁ POLICIE SOUČÁST BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
ZADÁNÍ PRÁCE:	Student se ve své práci zaměří na Vojenskou policii od historie po současnost, pravomoci, struktura, činnost (odhalování a šetření trestných činů) v rámci Armády České republiky v České republice i v zahraničních misích.
JMÉNO STUDENTA:	David Michut
ROČNÍK:	3.
STUDIJNÍ PROGRAM:	B7507 Specializace v pedagogice
OBOR:	Sociální pedagogika
VEDOUCÍ PRÁCE:	Ing. Pavel Suchan
KATEDRA:	Společenských věd FM VŠE
TERMÍN ZADÁNÍ:	2.3.2007

Poděkování:

Děkuji Ing. Pavlu Suchanovi, vedoucímu mé bakalářské práce, za cenné rady a připomínky, které mi pomohly při zpracování předkládané bakalářské práce. Dále děkuji Robertu Speychalovi z VHÚ za poskytnutí informací.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma
»**Vojenská policie součást bezpečnostních složek**«
jsem vypracoval samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v přiloženém seznamu literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice, 2008

podpis studenta

ANOTACE

Vojenská policie součást bezpečnostních složek

Bakalářská práce byla zaměřena na prezentaci a částečné zmapování Vojenské policie od historie po současnost. Snažil jsem se představit mladou složku naší armády, která teprve nedávno oslavila své 15. výročí. Vojenská policie patřila k prvním vojenským profesionálním jednotkám.

OBSAH

ÚVOD	8
1. HISTORIE VOJENSKÉ POLICIE	10
1.1. Vznik a rozvoj Vojenské policie ve světě	10
1.2. Vznik a rozvoj Vojenské policie v AČR	12
2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA VOJENSKÉ POLICIE	17
2.1. Velitelství ochranné služby Vojenské policie	19
3. PUSOBNOST A PRAVOMOCI VOJENSKÉ POLICIE	21
3.1. Působnost Vojenské policie	22
3.1.1. Územní působnost Vojenské policie	23
3.1.2. Osobní působnost Vojenské policie	23
3.1.3. Věcná působnost Vojenské policie	24
3.1.3.1. Bezpečnostní služba	24
3.1.3.2. Dopravní služba	24
3.1.3.3. Pořádková služba	24
3.1.3.4. Ochranná služba	25
4. SLUŽBA ODHALOVÁNÍ A DOKUMENTOVÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI	26
4.1. Postup pověřených orgánů Vojenské policie před zahájením trestního stíhání	27
4.2. Vojenský policista a šetření přestupku	29
4.2.1. Právní kvalifikace skutkového jednání	30
4.3. Oprávnění Vojenského policisty podle zákona č. 141/1961 Sb.	31
5. VOJENSKÉ POLICIE A ZAHRANIČNÍ MISE	32
5.1. Zahraniční mise MNF-Irák	32
6. VOJENSKÁ POLICIE A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	34
ZÁVĚR	35
SEZNAM ZKRATEK	36
POUŽITÁ LITERATURA	37

ÚVOD

Vývoj v zemích jako je Irák, Afgánistán, nebo konflikt mezi Izraelem a Palestinou znovu ukazují, jak vážnou a naléhavou hrozbu dnes představují asymetrické války. Jejich základní charakteristikou jsou výrazné nerovnosti mezi dvěma proti sobě bojujícími stranami. Jeden z účastníků konfliktu je tak silný, že nemá protivníka srovnatelného významu. To ale neznamená, že by neměl žádného nepřítele. Znamená to, že jeho nepřátelé se při úsilí o dosažení svých cílů vyhýbají přímému souboji, ve kterém by neměli sebemenší šanci na úspěch.

Není problém válku vyhrát, ale konflikt stabilizovat a udržet mír. Právě proto mají vojenské operace většiny konfliktů spíše policejní charakter. Vojáci provádí pátrání, potlačují demonstrace, kontroly vozidel, prohlédávání domů jsou denní záležitosti, bojůvky v městských zástavbách, kde protivník snadno splyne v civilním davu, nejcennější zbraní v těchto konfliktech jsou informace. Toto jsou činnosti, které ve vyspělých demokraciích provádí policie.

Z těchto důvodů nabývá vojenská policie na čím dál větším významu. Z nenápadných jednotek se stává významná složka armády, jež v zahraničních misích plní důležité úkoly. Vojenská policie není zdaleka tak dobře vyzbrojena jako ostatní složky armády. Úkoly, které plní, plní většinou v malých skupinách a to většinou na pravidelných místech, což protivníka staví do značné výhody. Obdiv k odvaze příslušníků vojenské policie a mé osobní zkušenosti z nasazení v Iráku mě vedly k tomu, abych si toto téma, pro laickou veřejnost neznámé, zvolil k napsání bakalářské práce.

Cílem této práce je seznámit veřejnost s malou armádní složkou jako je Vojenská policie od historie až po současnost, se zaměřením na její strukturu a částečnou činnost. Policií v materiálním smyslu rozumíme činnost k ochraně veřejného nebo jiného obecného zájmu¹. U vojenské policie je v tomto smyslu činnost omezena na vojenskou oblast, tedy na činnost k ochraně zájmů ozbrojených

¹ STAŠA, J. *Úvod do českého správního práva*. 4. doplněné vyd. Praha : Vydavatelství PA ČR, 2003. ISBN 80-7251-067-3

sil², vojenských objektů³, vojenského materiálu⁴ a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany⁵.

² Ozbrojené síly se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž, viz § 3 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

³ Vojenské objekty jsou objekty důležité pro obranu státu, které slouží Ministerstvu obrany, Armádě České republiky a Hradní stráž k zabezpečení výcviku, ubytování vojáků, uskladnění, uložení, ošetřování a opravám vojenského materiálu nebo slouží k zabezpečení jejich úkolů, viz § 2 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

⁴ Vojenský materiál tvoří vojenská výstroj, výzbroj, vojenská technika a určená technická zařízení, které ozbrojené síly používají k zabezpečení výcviku a plnění svých úkolů, viz tamtéž

⁵ § 1 zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. [cit. 21.11.2006]. Dostupné na World Wide Web: <http://www.army.cz/mo/zakony/archiv/1992_124.doc>

1 HISTORIE VOJENSKÉ POLICIE

1.1 Vznik a rozvoj vojenské policie ve světě

Pojem „četnictvo“ nebo „vojenská policie“ znamená vojensky organizovaný sbor, jehož postavení, působnost a úkoly byly a jsou v různých zemích a obdobích rozdílné v závislosti na historických podmínkách vzniku a poslání těchto sborů. Četnictvo většinou plní veřejně-bezpečnostní úkoly ve vztahu ke všemu obyvatelstvu, polní nebo vojenské četnictvo pak pouze ve vztahu k armádě, vojenská policie pak výlučně ve vztahu k armádě⁶.

Průkopníkem a prvním zakladatelem jednotek vojenské policie se stává Velká Británie. První stálá jednotka je založena roku 1813, kdy král z Yorku jako velitel britské armády vydává rozkaz k založení rot policejní kavalerie. Rota je podřízena velícímu generálovi a velitelé mají navrhnout vhodné vojáky do nově založené jednotky. Každá divize má od této doby jednu rotu vojenské policie. V roce 1814 byla policejní kavalerie zrušena a v roce 1815 po porážce Napoleona v bitvě u Waterloo Wellington tyto jednotky reorganizuje na okupační policejní síly ve Francii, zároveň žádá o ustanovení funkce Provost Marshala (náčelníka vojenské policie). Jde o vojenského správce území, ten kontroluje svých 24 asistentů, kteří jsou oprávněni jako on vést vyšetřování a shromažďovat důkazy proti obžalovanému. Každá divize rozmístěná na okupačních území měla svého asistenta Provost Marshala. Později jsou tyto jednotky vyjmuty z podřízenosti kavalerie a povýšeny na samostatný sbor vojenské policie. V roce 1855 Provost Marshal doporučuje zvýšit požadavky na každého nového příslušníka vojenské policie. Požaduje se odsloužit minimálně 5 let v armádě u řadových jednotek, vysoká inteligence, zdravý úsudek, dobré mravy, pracovitost a klidná povaha. Od roku 1877 jsou jednotky vojenské policie plnohodnotnou součástí britské armády jak na území Anglie, tak v zahraničí.

Před vypuknutím první světové války se královská vojenská policie skládala ze tří důstojníků a 540 vojáků. Na konci války se její počty navýšily o 5 000 vojáků. Vojenští policisté plnili během války úkoly spojené s kontrolou a řízením silničního provozu. Dále působili jako styčný článek armády a civilu a v neposlední řadě potírali vojenské trestné činy včetně dezerce.

⁶ DOLEJŠÍ, L a kol. *Vojenská policie 1991-2006*. Praha: AVIS, 2005. ISBN 80-7276-314-9

Obr.1 MP military police 1877 (UK)⁷

Během druhé světové války se vojenská policie účastní od počátku všech bojů od vyslání britského expedičního sboru do Francie. Je součástí britské armády na všech bojištích, v Evropě, Asii, severní Africe jako i na domácí půdě. Přítomnost vojenské policie na komunikacích válčících zemí se stala symbolem.

V roce 1946 král George VI, uděluje vojenské policii, za válečné zásluhy, právo užívat názvu královská vojenská policie (RMP Royal Military Police).

V minulosti byla královská vojenská policie nasazena v bojích o Falklandské ostrovy, v první válce v Perském zálivu, v Rodžii (Zimbabwe) Bosně, východním Timoru a Kosovu. V mnoha z těchto konfliktů musela být vojenská policie první na místě a poslední je opustila. Nyní je rozmístěno přes 150 vojenských policistů po celém světě v Iráku, Afgánistánu a na Balkáně.

Britského příkladu a zkušeností později následovali všechny vyspělé armády světa. Americká, Kanadská a Australská armáda vychází přímo z britských základů koloniální armády. Vojenskou policii zřizuje i permanentně bojující armáda Izraele. V závislosti na geopolitických změnách, změnách ve způsobu vedení ozbrojených konfliktů současnosti formou asymetrické války nabývá vojenská policie na významu i v armádách bývalé varšavské smlouvy včetně České republiky.

⁷ Ministerstvo obrany ČR [on-line]. Dostupné z :<<http://www.army.cz/script/detail.php.id=7497>>

1.2 Vznik a rozvoj Vojenské policie v AČR (Armáda české republiky).

První zmínky v naší historii o vojenských jednotkách vykonávající činnost vojenského četnictva (vojenské policie) jsou zaznamenány již v 15. století. V době husitských válek se staré tisky zmiňují o tzv. koněberkách. Jednalo se o oddíl, který byl jakýmsi polním četnictvem s úkolem dozírat nad pochodovým pořádkem, zadržovat neukázněné bojovníky, kteří samovolně opustili pochodový proud, případně chytat zběhy a brát jim koně - odtud jejich název⁸. Pravdou zůstává, že existence koněberek v husitském vojsku není jistá a prvopočátky vzniku vojenské policie musíme hledat někde jinde (viz. kapitola 1.1.).

Již v Rakousku-Uhersku působily malé oddíly vojenské policie (militarpolizei), rozšířenější však byly oddíly polního četnictva (feldgendarmarie)⁹. Během první světové války byly jednotky vojenské policie zařazeny také u některých československých jednotek v zahraničí. Jednotky vojenské policie byly zařazeny také u některých československých jednotek v zahraničí. V Rusku působily asi od roku 1917 oddíly vojenské policie, jejíž příslušníci nosili zvláštní označení na rukávovém štítku s červenobílou páskou. Organizačně byly začleněny do vojenských struktur. Malé oddíly polního četnictva po vzoru karabiniérů sloužily i u československých legií v Itálii. Naproti tomu, ve Francii u československých legií vojenská policie zřízena nebyla. Československá republika převzala po rozpadu Rakouska-Uherska stávající bezpečnostní orgány. Jedna jeho část, četnictvo, byla posláním převážně represivní, vojensky organizovanou částí státního aparátu, která plnila pořádkové a kriminalistické úkoly převážně v oblasti správní a zpravodajské. Četnictvo podléhalo vojenské justici a v případě branné pohotovosti státu bylo považováno za samostatný oddíl československé branné moci. Četnictvo v běžné službě nebylo nijak podřízeno vojenským úřadům. Ty musely o případnou pomoc z jeho strany žádat. V případě válečného stavu přecházela část četnictva, v souladu se zákonem o četnictvu, k polní bezpečnostní službě. Po vzniku Československé republiky, vedle stávajícího nestabilního státního policejního aparátu, jehož součástí bylo i polní četnictvo, vznikla již v listopadu 1918 nová armádní bezpečnostní složka

⁸ Internetový odkaz [on-line]. Dostupné z : <[www.husitství.cz / vojenské-jednotky.php](http://www.husitství.cz/vojenské-jednotky.php)>

⁹ DOLEJŠÍ, L a kol. *Vojenská policie 1991-2006* PRAHA: AVIS 2005. ISBN 80-7276-314-9

– vojenská policie. Oficiálně byla založena začátkem roku 1919. Polní četnictvo v československé armádě existovalo jen v období válečného konfliktu (1919/1920, resp. 1922, 1938). Po roce 1918 měla tedy armáda vlastní bezpečnostní složky, a to polní četnictvo a vojenskou policii. Polní četnictvo, vytvářené z příslušníků četnictva přidělených armádě, existovalo v letech 1919 a 1920 na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Důvodem jeho zřízení byl válečný stav s Maďarskem, zrušeno pak bylo v říjnu 1920. Vojenská policie byla přímou součástí armády. Vznikla v dubnu 1919, původně pouze na Slovensku, později se její působnost rozšířila na celé Československo. Vojenská policie v českých zemích byla zrušena v listopadu 1920, na Slovensku a Podkarpatské Rusi pak do konce roku 1922¹⁰.

Hlavním důvodem vzniku vojenské policie byla snaha o konsolidaci situace, dosažení zákonnosti, kázně a pořádku ve formující se armádě nově vzniklého státu. Na Slovensku a Podkarpatské Rusi to potom byla nestabilní bezpečnostní situace daná nízkou autoritou teprve nedávno ustanovených československých státních úřadů a masivní protičeskou agitací ze strany maďarského obyvatelstva, což se promítalo do morálního stavu tvořících se jednotek nové československé armády.

Životnost této armádní složky však byla relativně krátká. V Českých zemích došlo ke zrušení vojenské policie v roce 1919. Na Slovensku pokračovala její organizace a činnost až do roku 1921. Podstatný vliv na postupné rušení vojenské policie mělo i personální obsazení, protože její příslušníci neměli zkušenosti a praxi v policejní práci. Vojenská policie přispěla však zejména na Slovensku ke zvládnutí situace po odchodu maďarského četnictva a při výkonu bezpečnostní služby za války Československa s Maďarskem v roce 1919. Po zrušení vojenské policie převzalo jejich práci plně československé četnictvo¹¹.

Polní četnictvo vzniklo po vyhlášení všeobecné mobilizace v roce 1938. Armáda přešla na válečnou organizaci, v rámci které disponovalo každé vyšší velitelství oddílem polních četníků. Četníci byli armádě přiděleni příslušným zemským četnickým velitelstvím a během demobilizace na podzim 1938 se postupně vraceli zpět. Četníci nosili své četnické uniformy a na ruce měli pásku s nápisem „POLNÍ ČETNÍK“. Polní četnictvo plnilo úkoly v rámci policejní a dopravní služby.

¹⁰ MACEK, P, UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II*. PRAHA: Police History, 1999. ISBN 80-902670-0-9

¹¹ GUSEK, J. *Organická ustanovení a služební předpis pro polní četnictvo*. KROMĚŘÍŽ: 1929

Při mimořádných událostech spolupracovalo s četnictvem zejména jako jeho posila. Ve společné hlídce s jedním četníkem byli zařazeni dva nebo tři příslušníci vojenského polního četnictva. Tato organizace byla aktivována za mobilizace v roce 1938, kdy zejména v září působily tyto hlídky armády i vůči obyvatelstvu¹².

Od května roku 1938 stály naše četnické oddíly s ostatními složkami SOS na hranicích republiky. Po osudové Mnichovské dohodě byly oddíly nuceny ustoupit. Hranice začali přecházet ti, kteří se rozhodli bojovat za svobodu národa v zahraničí. V Malých Bronovicích u Krakova v táboře čs. vojenské skupiny byli naši četníci od začátku velmi čteně zastoupeni¹³.

Tehdejší polská armáda se zajímala zejména o naše letce. Na straně polské vlády nebylo pro ostatní složky armády dosti pochopení a dobré vůle, proto čtyři početné transporty československých dobrovolníků odjely brzy do Francie, ale spád událostí po 1. září 1939 rychle vyřídil i osud ostatních. Větší část se jich dostala do SSSR, menší do Rumunska. Z našich polních četníků se mnozí sešli ve výcvikovém táboře v Agde na jižním pobřeží Francie. Postupně byl jejich počet navyšován o další, kteří se dostali do Francie přes Maďarsko a Jugoslávii. V prosinci 1939 byl při československé divizi ve Francii zřízen oddíl polního četnictva pod vedením kpt. četnictva Františka Divokého, bývalého okresního četnického velitele v Plzni.

Služba našich polních četníků ve Francii byla za německého náporu velice těžká. V době svízelných situací na frontě, kdy armáda podléhala duševní depresi, zdolávaly jednotky polního četnictva neobyčejně těžké úkoly. Horké chvíle zažily i při pádu Francie a při ústupu do Anglie.

V Anglii se náš OPČ (oddíl polního četnictva) brzy zreorganizoval. Po této stránce byl oddíl ve Francii podroben jistým odchylkám v souladu s francouzskými způsoby, v Anglii v souladu se způsoby britskými, avšak povinnosti polních četníků zůstávaly v každé armádě v podstatě stejné a spolupráce s britskou Military Police byla vždy velmi dobrá.

V roce 1944 se Československá samostatná brigáda vylodila v Normandii a boje u Dunkerque, do kterých se naši četníci aktivně zapojili, měly zcela jiný ráz

¹² Ministerstvo obrany ČR [on-line]. Dostupné z : <<http://www.army.cz/script/detail.php.id=7497>>

¹³ STRAKA, K *Československá armáda pilíř obrany státu z let 1932-1939*. PRAHA: AVIS 2007. ISBN 978-80-7278-376-2.

nežli boje ve Francii v roce 1940¹⁴. Tehdy byla nacistická vojska ve vrcholném rozmachu svých sil, tentokrát se však situace obrátila.

Zánik republiky neměl na bezpečnostní službu v československé armádě vliv. Vojenské četnictvo v našich zahraničních jednotkách v Anglii, na východní frontě, ale i bezpečnostní složky doma, nepodlehly okupaci a i pod nejtěžším tlakem se držely statečně.

Po osvobození Československa nějakou dobu tato organizace dobíhala, avšak brzy se bezpečnostní organizace vrátila do prvorepublikových kolejí a veškerou policejně bezpečnostní službu převzala nově vytvořená organizace na základech četnictva – Sbor národní bezpečnosti. Do tohoto sboru přešlo mnoho příslušníků oddílů polního četnictva. Zapojili se do bojů proti banderovcům, zejména na území Slovenska. Sbor národní bezpečnosti dále plnil velkou většinu úkolů v oblasti policejní a bezpečnostní práce až na zvláštní vojenskou TAI (Tankovou a automobilní inspekci), která dohlížela na bezpečnost provozu vojenských vozidel. Tento stav zůstal až do roku 1991, kdy byla zřízena vojenská policie Československé armády.

Úspěšná působení jednotek četnictva a vojenské policie ve složitých obdobích našich dějin jsou tradicí, která zavazuje současné příslušníky Vojenské policie ke kvalitnímu plnění úkolů policejního zabezpečení ozbrojených sil¹⁵.

Po roce 1989 se začíná psát novodobá historie Vojenské policie. Došlo ke zrušení bezpečnostních složek i v ČSA (Československé armádě). Snaha armády sjednotit organizaci s vyspělými armádami západních demokracií vedla k zřízení nové armádní policejní složky. K policejní ochraně ČSA byla rozkazem ministra obrany č. 76/1990 k 21.1.1991 zřízena vojenská policie¹⁶. Zkušenosti bylo z počátku nutno čerpat ze zahraničí. Pro zahájení praktické činnosti VP byl vydán NGŠ (náčelník Generálního štábu) Prozatímní organizační řád a Směrnice pro výkon služby VP. Těmito dokumenty se VP řídila až do roku 1992, kdy byl přijat zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Na základě zákona o Vojenské policii byl pak vydán rozkaz ministra obrany č. 31/1992, který stanovil organizační strukturu a rozsah působnosti VP v ČSA. Tímto rozkazem byla zrušena platnost rozkazu

¹⁴ PROCHÁZKA, I *Dunkerque- Válečný deník*. PRAHA: AVIS 2006. ISBN 80-7278-353-X

¹⁵ DOLEJŠÍ, L a kol. *Vojenská policie 1991-2006* PRAHA: AVIS 2005. ISBN 80-7276-314-9

¹⁶ DOLEJŠÍ, L a kol. *Vojenská policie 1991-2006* PRAHA: AVIS 2005. ISBN 80-7276-314-9

č. 76/1991. Jako výraz stvrzení navázaných vztahů a pro jejich další rozvíjení byla v témže roce uzavřena Smlouva o součinnosti, spolupráci a vzájemných vztazích mezi Vojenskou policií a Policií České republiky. Obdobná smlouva byla uzavřena i s Policejním sborem Slovenské republiky.

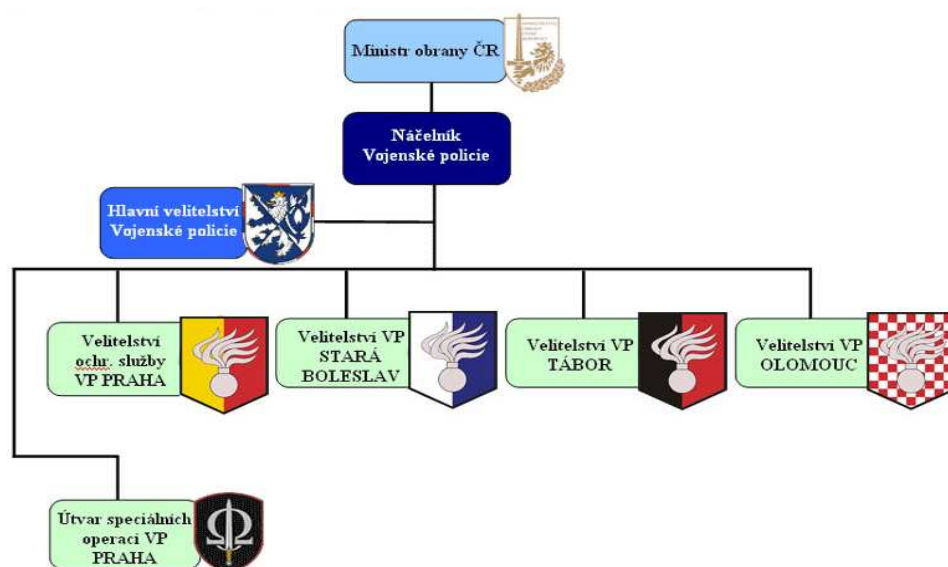
Vojenská policie byla od počátku budována jako plně profesionální složka armády. Její noví příslušníci byli vybíráni z řad příslušníků Československé armády. Noví vojenští policisté byli vybíráni také z řad příslušníků bývalé kontrarozvědky, kteří byli pro službu u VP reatestováni. Vzhledem k velkému zájmu o službu u VP bylo později rozhodnuto organizovat výběrová řízení pro všechny kategorie uchazečů o tuto službu. Pro základní přípravu a další vzdělávání vojenských policistů byla v únoru 1992 zřízena odborná škola VP v Moravské Třebové, později přesunuta do Vyškova. K dalšímu vzdělávání vojenských policistů pak byly využívány školící střediska Ministerstva vnitra.

V roce 1993 je u vojenské policie spuštěn jeden z prvních informačních systémů AČR, který je nyní na vynikající technické úrovni a zaručuje plnou podporu policejního výkonu. Vzhledem k potřebě efektivnějšího výkonu a řízení policejní činnosti se ukázala jako nevhodná podřízenost VP k velitelským orgánům, protože ty mnohdy upřednostňovaly jiné priority. Řídící prvky VP nemohly operativně a podle potřeby reagovat na bezpečnostní situaci – např. spojením sil a prostředků různých útvarů. Zájmy velitelů nebyly mnohdy ve shodě se zájmy velení VP, což silně narušovalo jednotné řízení celé organizace. V neposlední řadě se projevovala snaha velitelů využívat vojenské policisty mimo rámec jejich činnosti, a proto dne 1. května 1992 byl schválen zákon č. 124/1992 o Vojenské polici a od roku 1993 se VP stává plně samostatnou složkou pracující na teritoriálním principu podléhající jednotnému velení náčelníka VP v podřízenosti MO (Ministerstva obrany).

Plnění úkolů Vojenské policie i přístup k výcviku a přípravě vojenských policistů, stejně tak jako u všech bezpečnostních složek, významně ovlivnily události 21. září 2001, kdy byl proveden útok na WTC (World Trade Center) v USA a odstartoval hrozbu globálního terorizmu. Byla zintenzivněna příprava a výcvik pohotovostních oddělení, vzniklo oddělení ochrany letišť a oddělení ochrany muničních základů. Vojenská policie se aktivně zapojila do zabezpečení významných událostí v ČR, zasedání Mezinárodního měnového fondu, summitu NATO. Velkou prověrkou její akceschopnosti byly i povodně 2002.

2 Organizační struktura Vojenské policie

V čele Vojenské policie stojí náčelník Vojenské policie, který je přímo podřízen ministryni (ministru) obrany ČR.

Obr. 3 Organizační struktura Vojenské policie platná od 1.11.2004

Organizační struktura vojenské policie je založena na principu územního členění. Skládá se z jednotlivých velitelství dislokovaných v posádkách Praha, Olomouc, Tábor, Stará Boleslav. Vojenští policisté jsou rozmístěni u vojsk a také působí u vojenských kontingentů Armády České republiky v zahraničních misích. Nadřízeným útvarem pro všechna velitelství je Hlavní velitelství Vojenské policie.

Všechny podřízené útvary Vojenské policie jsou výkonným orgánem policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu. Útvary Vojenské policie organizují a zabezpečují součinnost s orgány resortu MO, orgány činnými v trestním řízení, orgány státní správy a samosprávy i dalšími orgány na území svěřeném k policejní ochraně velitelství VP¹⁷.

Velitelé těchto útvarů jsou přímo podřízeni náčelníkovi Vojenské policie.

¹⁷ Závazný pokyn č.1 NVP 2003

HVelVP – Hlavní velitelství Vojenské policie Praha je hlavním orgánem, který zpracovává koncepci řízení policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů a vojenského materiálu.

Stanovuje koncepci rozvoje Vojenské policie.

- Zpracovává podkladové materiály v působnosti Vojenské policie pro ministra, které jsou určeny pro jednání v Parlamentu nebo ve vládě, a návrhů, stanovisek a připomínek z hlediska působnosti Vojenské policie k materiálům jiných organizací.
- Zabezpečuje úkoly bojové pohotovosti Vojenské policie.
- Vyhodnocuje a stanovuje počet sil a prostředků pro potřeby nasazení na základě vývoje bezpečnostní situace.
- Komplexně řídí a koordinuje výcvik u celé Vojenské policie, včetně vypracování koncepce a plánů rozvoje výcviku vojenských policistů¹⁸.

VelVP – Velitelství Vojenské policie Olomouc

- Zajišťuje policejní ochranu ve svém určeném území.
- Zajišťuje policejní ochranu vojenských újezdů Libavá a Březina.
- Zajišťuje policejní ochranu muničních základen.

VelVP – Velitelství Vojenské policie Stará Boleslav

- Zajišťuje policejní ochranu ve svém určeném území.
- Zajišťuje policejní ochranu vojenského újezdu Hradiště.
- Zajišťuje policejní ochranu muničních základen.

VelVP – Velitelství Vojenské policie Tábor

- Zajišťuje policejní ochranu ve svém určeném území.
- Zajišťuje policejní ochranu vojenských újezdů Brdy a Boletice.
- Zajišťuje policejní ochranu leteckých základen Náměšť nad Oslavou a Čáslav.

ÚSpO – Útvar speciálních operací Vojenské policie

- Provedení zákroků proti zvláště nebezpečnému pachateli.
- Řešení krizových situací v zahraničí.
- Zajišťování ochrany a doprovodu určených chráněných osob¹⁹.

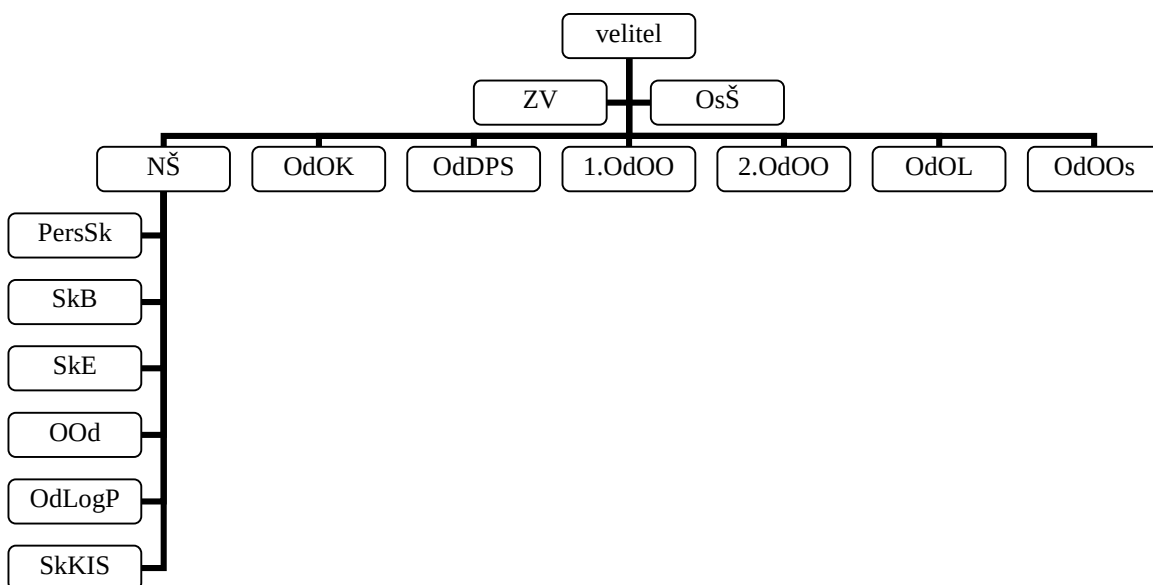
¹⁸ DOLEJŠÍ, L a kol. *Vojenská policie 1991-2006* PRAHA: AVIS 2005. ISBN 80-7276-314-9

¹⁹ Zákon č.124/1992 Sb., o Vojenské policii

2.1 Velitelství ochranné služby Vojenské policie

Velitelství ochranné služby Vojenské policie je samostatným útvarům na úrovni vševojskové brigády a je přímo podřízeno Hlavnímu velitelství Vojenské policie. Velitelství ochranné služby Vojenské policie plní úkoly policejní ochrany hlavních funkcionářů Ministerstva obrany a Generálního štábu Armády České republiky, dále ozbrojených sil, určených vojenských objektů, letadel určených k přepravě ústavních činitelů, vojenského materiálu a majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany

Organizační struktura

OdOk – oddělení obecné kriminality je určeno k objasňování přestupků a trestních činů. Příslušníci tohoto oddělení vystupují jako orgán trestního řízení ve smyslu zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení. Při plnění úkolů spolupracuje s útvary Policie České republiky, Městské policie, orgány činnými v trestním řízení a dalšími organizacemi.

OdDPS – oddělení dopravní a pořádkové služby plní úkoly spojené s řízením provozu na pozemních komunikacích, dohledem nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a nad bezpečností provozu ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech, dále vede evidenci vozidel ozbrojených sil a schvaluje

technickou způsobilost vojenských vozidel²⁰. Provádí objasňování dopravních nehod vozidel ozbrojených sil, pátrání po osobách a věcech, zabezpečuje přepravu a doprovody peněžních hotovostí. Podílí se na přípravě a realizaci opatření k zabezpečení pořádku a kázně na vojenských akcích jak na veřejnosti, tak ve vojenských objektech.

OdOO – oddělení ochrany objektů je orgánem stálého, prvotního a všestranného nepřetržitého policejního zabezpečení ochrany určených objektů.

OdOL – je orgánem k policejnímu zabezpečení ochrany vojenského letiště. Dále zajišťuje ochranu a doprovod určených osob, ochranu vyčleněných vojenských dopravních letadel pro přepravu ústavních činitelů a vojenských objektů určených pro odbavení přepravovaných ústavních činitelů a určených osob²¹.

OdOOs – zodpovídá za komplexní policejní zabezpečení ochrany a doprovodů určených osob. OdOOs zabezpečuje především:

- Ochranu a doprovod Náčelníka generálního štábu AČR.
- Ochranu a doprovod určených osob zahraničních návštěv a delegací určených MO.
- Ochranu a doprovod určených osob inspekčních týmů.
- Ochranu a doprovod určených osob.
- Pyrotechnickou službu VP.

Při plnění úkolů policejního zabezpečení ochrany a doprovodu určených osob plní úkoly na území celé České republiky.

Štáb – do štábu vojenského útvaru patří všechny skupiny, které zodpovídají za zabezpečení chodu útvaru. Oddělení logistické podpory je odpovědno za nepřetržité logistické zabezpečení, skupina ekonomická za finanční zabezpečení, personální skupina odpovídá za realizaci úkolů v personální oblasti a operační oddělení za všestranné zabezpečení činnosti útvaru zejména v oblasti BoMoPo.

²⁰ § 3 zákona 124/1992 Sb., o Vojenské policii

²¹ § 3 odst. 1 písm. m) zákona 124/1992 Sb., o Vojenské policii

3 Působnost a pravomoci Vojenské policie

Dne 5. března 1992 byl Federálním shromážděním ČSFR projednán a schválen zákon o Vojenské policii, ten pak byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 124/1992 Sb. S účinností od 1. května 1992 stanovil postavení, působnost a hlavní úkoly Vojenské policie a základní práva, povinnosti a oprávnění vojenských policistů. Vojenská policie v rozsahu vymezeném tímto zákonem plní úkoly policejní ochrany ozbrojených sil, vojenských objektů, vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany. Vojenským policistou může být pouze voják z povolání²².

Později se v zákoně č.124/1992 o Vojenské policii projeví nedostatky. Při vzniku zákona nedostatky nebyly známy a nemohly být ani předvídaný. Praxe však ukázala, že organizování Vojenské policie podle struktury armády a přímé podřízenosti je málo efektivní a dochází k dvojkolejnosti jejího řízení. Tyto i další skutečnosti vedly k přípravě návrhu úprav a doplnění zákona č.124/1992 o Vojenské policii. Dne 8. února Parlament České republiky schválil zákon číslo 39/1992 Sb., o Vojenské policii. Tento zákon změnil ustanovení o organizaci Vojenské policie s tím, že organizační strukturu VP stanoví ministr obrany. Původní organizační struktura Vojenské policie byla zrušena a nově byla organizována na základě teritoriálního principu. Byla vytvořena jednotná organizační struktura v čele s náčelníkem Vojenské policie, který odpovídá za její činnost a řízení. V této době byla také vytvořena jednotlivá velitelství Vojenské policie s provázáním jejich činnosti na jednotlivé vojenské útvary.

Obr.4 rozdělení České republiky dle působnosti

²² Hlavní velitelství vojenské policie, Odbor dopravní, pořádkové a ochranné služby, Pomůcka pro příslušníky Vojenské policie – Výběr právních norem dopravní, pořádkové a ochranné služby 12 s. Praha 2003

V souvislosti s přijetím celého komplexu nových braných zákonů v roce 1999, schválením změn a doplňků v různých obecně závazných právních předpisech i přijetím mezinárodních závazků vyplývajících ze vstupu České republiky do NATO, bylo nezbytné provést další úpravy zákona. Dne 23. června 2000 Parlament České republiky schválil zákon číslo 213/2000 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon 124/1992 Sb., o Vojenské policii, ve znění zákona číslo 39/1995 Sb.

Z hlediska přijetí nového zákona číslo 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, který vymezil jednotlivé složky ozbrojených sil, bylo nezbytné rozšířit stávající věcnou působnost Vojenské policie. Vojenská policie již není službou Armády České republiky, ale její věcná působnost zahrnuje policejní ochranu všech složek ozbrojených sil České republiky, vojenských objektů, včetně objektů Ministerstva obrany (MO), i vojenského materiálu a ostatního majetku státu, s nímž hospodaří MO. Z hlediska mezinárodních závazků, vyplývajících pro Českou republiku ze severoatlantické smlouvy, chrání Vojenská policie i materiál a jednotky členských států NATO.

Vzhledem k tomu, že byla přeprava ústavních činitelů svěřena Armádě České republiky, byl rozšířen i s tím související úkol Vojenské policie, tj. podíl na ochraně vojenských dopravních letadel určených pro přepravu ústavních činitelů a na ochraně vojenských objektů, které slouží k odbavení přepravovaných ústavních činitelů a určených osob²³.

3.1 Působnost Vojenské policie

Vojenská policie působí vůči vojákům v činné službě. Vůči ostatním osobám může vykonávat své pravomoci pouze tehdy, pokud se nacházejí ve vojenských objektech nebo v prostoru vojenských akcí. Proti civilním osobám smí Vojenská policie zasahovat jen v případě, že páchají trestnou činnost nebo přestupky spolu s vojáky nebo pokud je jejich jednání namířeno proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany.

Vojenská policie plní především tyto hlavní úkoly:

- Podílí se na zabezpečování kázně a pořádku ve vojenských objektech i vojenských akcích na veřejnosti.

²³ Rozkaz ministra obrany č. 35/2003 *Organizační struktura a působnost Vojenské policie*

- Předchází trestné činnosti, odhaluje trestné činy a zajišťuje pachatele těchto činů.
- V trestním řízení působí jako policejní orgán, nemá však oprávnění k zahájení a vedení trestního stíhání.
- Šetří přestupky vojáků v činné službě.
- Zajišťuje ochranu majetku státu, s nímž hospodaří ministerstvo obrany.
- Pátrá po vojácích a vojenském materiálu.
- Podílí se na ochraně utajovaných skutečností.
- Vykonává dohled nad výcvikem a zdokonalováním odborné způsobilosti řidičů vozidel ozbrojených sil, schvaluje technickou způsobilost vojenských vozidel.
- Dohlíží nad bezpečností provozu vozidel ozbrojených sil a nad bezpečností provozu ostatních dopravních prostředků ve vojenských objektech.
- Zajišťuje doprovod a ochranu určených osob, ochranu vojenských letadel pro přepravu ústavních činitelů, ochranu vojenských objektů určených k odbavení přepravovaných ústavních činitelů a určených osob.

3.1.1 Územní působnost Vojenské policie

Vojenská policie působí na území České republiky a jednotlivá velitelství Vojenské policie plní úkoly bez ohledu na velitelskou podřízenost ve vymezených územích²⁴. Dále plní úkoly v místech nasazení jednotek ozbrojených sil České republiky nebo mnohonárodnostních ozbrojených sil²⁵.

3.1.2 Osobní působnost Vojenské policie

Vojenská policie působí vůči vojákům v činné službě²⁶, osobám, které se nacházejí ve vojenských objektech a v prostoru, kde probíhají vojenské akce, a osobám, které páchají trestnou činnost nebo přestupky spolu s vojáky nebo proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž přísluší hospodařit Ministerstvu obrany²⁷.

²⁴ Rozkaz ministra obrany č. 35/2003 *Organizační struktura a působnost Vojenské policie*

²⁵ Např. *Směrnice pro činnost společné česko-slovenské skupiny Vojenské policie v rámci mírové operace JOINT GUARDIAN (KFOR)*

²⁶ § 16 odst. 2 a 3 zákona č. 218/1999 Sb., *o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech*

²⁷ Rozkaz ministra obrany č. 35/2003 *Organizační struktura a působnost Vojenské policie*

3.1.3 Věcná působnost Vojenské policie

Věcnou působnost plní Vojenská policie v rozsahu stanovené v zákoně č.124/1992 o Vojenské policii. Plní především úkoly policejní ochrany vojenských objektů, ozbrojených sil a majetku státu, s nímž hospodaří Ministerstvo obrany. V rámci této působnosti plní úkoly bezpečnostní, dopravní, pořádkové a ochranné služby.

3.1.3.1 Bezpečnostní služba

V rámci této služby Vojenská policie odhaluje trestnou činnost a zjišťuje její pachatele. Dále stanovuje a realizuje opatření k předcházení trestné činnosti. Tyto úkoly plní pověřené orgány Vojenské policie. Pověřeným orgánem Vojenské policie je útvar Vojenské policie nebo vojenský policista, kterého pověřil náčelník Vojenské policie k plnění úkolů v trestním řízení. Pověřený orgán Vojenské policie má v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil postavení policejních orgánů²⁸. Při šetření trestných činů postupuje nezávisle a řídí se jen pokyny policejního orgánu Policie České republiky, který smí konat vyšetřování nebo státního zástupce. Dále vojenská policie pátrá po vojácích, vojenském materiálu a dalších věcech v součinnosti se služebními orgány a podle součinnostní dohody mezi Vojenskou policií a Policií České republiky²⁹.

3.1.3.2 Dopravní služba

V této službě Vojenská policie dohlíží na bezpečnost provozu vozidel ozbrojených sil a ostatních dopravních prostředků nacházejících se ve vojenských objektech. Řídí provoz vozidel ozbrojených sil a kontroluje správnost regulace na pozemních komunikacích. Dohlíží na výcvik a zdokonalování v odborné způsobilosti řidičů vozidel ozbrojených sil. Vede evidenci vozidel ozbrojených sil a schvaluje jejich technickou způsobilost.

3.1.3.3 Pořádková služba

Pořádková služba slouží hlavně k zabezpečení kázně a pořádku ve vojenských objektech a na veřejnosti ke kontrole chování vojáků. Vojenská

²⁸ § 12 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestní řízení soudním

²⁹ Dohoda o spolupráci při pátrání po příslušnících AČR, vojenské technice, zbraních mezi VP a PČR z března 1998

policie plánuje a organizuje hlídkovou činnost. Při tvorbě těchto plánů vychází z bezpečnostní situace a z požadavků velitelů. Tuto pořádkovou činnost vykonává v součinnosti s veliteli vojenských útvarů a posádek. Spolupracuje s Policií České republiky a ostatními ozbrojenými složkami a to zejména při akcích Armády České republiky na veřejnosti. Výstroj, výzbroj a úkoly, které hlídka plní, stanovuje velitel, kterému jsou podřízeni. V rámci této služby se zabezpečuje i přeprava peněžních hotovostí v resortu Ministerstva obrany od bankovních ústavů k finančním útvarům³⁰.

3.1.3.4 Ochranná služba

Podle rozhodnutí ministra obrany nebo Náčelníka Vojenské policie zabezpečuje Vojenská policie ochranu a doprovod chráněných osob³¹. Vojenští policisté střeží vybrané vojenské objekty, kontrolují způsoby fyzické ochrany a systémy technické ochrany. Podle stavu bezpečnostní situace se navrhuje na využití i mobilní technické prostředky ochrany. Při této službě se Vojenská policie podílí na zpracování podkladů a způsobů zabezpečení ochrany objektů, výstavbu a použití technických prostředků i na výstavbě pultů centralizované ochrany ve vybraných posádkách.

³⁰ Rozkaz ministra obrany č.23/2003 *Zabezpečení přepravy peněžních hotovostí*

³¹ § 3 odst. 1 písm. m) zákona č.124/1992 o Vojenské policii.

4 Služba odhalování a dokumentace trestné činnosti

Odhalováním a šetřením trestných činů se u Vojenské policie zabývá odbor odhalování a dokumentace trestné činnosti. Tyto oddělení jsou umístěny na všech velitelstvích Vojenské policie. Mezi jejich hlavní úkoly patří vyhledávání a objasňování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů. Příslušníci těchto oddělení zastávají pozice jako pověřený orgán VP .

Pověřenými orgány³² se rozumějí příslušníci Vojenské policie, které plněním v řízení o trestných činech pověřil velitel příslušného velitelství Vojenské policie nebo náčelník Vojenské policie.

Základním předpisem postupu pověřených orgánů Vojenské policie je zákon č. 141/1992 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Při plnění úkolů trestního řízení³³ jsou policejní orgány povinny dbát cti, vážnosti a důstojnosti osob i své vlastní a nepřipustit, aby osobám v souvislosti s touto činností vznikla bezdůvodná újma . Policejní orgány jsou oprávněny dávat pokyny ke kvalitě a rozsahu prověřování. Tyto pokyny nesmí být v rozporu s pokyny státního zástupce.

K provádění úkonů trestního řízení je místně příslušný ten útvar Vojenské policie, v jehož teritoriu byl trestný čin spáchán. Nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchán v cizině, je podezřelý přiřazen k útvaru Vojenské policie, v jehož teritoriu je podezřelý služebně zařazen. Jestliže se nedají tato místa zjistit a nebo jsou mimo území České republiky, je přiřazen k útvaru, v jehož teritoriu trestný čin vyšel najevo.

Pověřené orgány VP konají úkony v rámci řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil, vyjma řízení o trestných činech spáchaných porušením celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží³⁴.

³² § 12 odst. 2 o trestním řízení soudním , Rozkaz ministra obrany č.62/1994 čl. 20

³³ § 3 písm. d) zákona č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii

³⁴ § 12 odst. 2 zákona č. 141/1992 Sb., o trestním řízení soudním

4.1 Postup pověřených orgánů VP před zahájením trestního stíhání

Vojenská policie působí vůči vojákům v činné službě, osobám, které se nacházejí ve vojenských objektech a osobám, které páchají trestnou činnost spolu s vojáky nebo proti vojenským objektům³⁵.

Vojenský pověřený orgán postupuje dle zákona č. 141/1961 Sb., §158 – 159 písm.b) o trestním řízení soudním (trestní řád) a podle zákona 124/1992 Sb., o Vojenské policii. Policejní orgán VP je povinen přijímat oznámení o skutečnostech, že by mohl být spáchán trestný čin. A to jakoukoliv formou (písemně, ústně). Při převzetí tohoto oznámení musí oznamující osobu poučit proti vědomě podaným nepravdivým údajům a sepsat s oznamovatelem úřední záznam. Chce-li oznamovatel být informován o učiněných opatřeních, musí jej policejní orgán VP vyrozumět do jednoho měsíce.

O oznámení, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán VP záznam, kde uvede potřebné informace jako jsou skutkové okolnosti a způsob, jakým se o nich dozvěděl. Kopii tohoto záznamu odešle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci³⁶, se kterým pak spolupracuje. V případě nebezpečí z prodlení provede pověřený orgán VP potřebné neodkladné a neopakovatelné úkony.

Neopakovatelný úkon je úkon, který už nebude možno před soudem znovu provést.

Neodkladný úkon je zajištění místa činu, provedení ohledání, osobní prohlídka atd. Jedná se o takový úkon, který vzhledem k nebezpečí zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odklad na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání³⁷.

V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován. Pověřený orgán VP musí dbát na rychlost zásahu na místě činu, protože situace na místě činu se může rychle měnit, zejména vlivem

³⁵ Rozkaz ministra obrany č.35/2003 *Organizační struktura a působnost Vojenské policie*.

³⁶ § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

³⁷ § 160 odst. 4 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

povětrnostních podmínek, nebo vlivem dalších procesů. Proto ohledání místa činu se řadí mezi neodkladné úkony. Mezi další neodkladné úkony patří:

- Domovní prohlídka, prohlídka jiných prostor a pozemků.
- Zadržení osoby podezřelé ze spáchání trestného činu.
- Prohlídka těla a odběr krve.
- Vydání a odnětí věcí.

Při zajišťování stop musí pověřený orgán VP dbát na to, aby žádnou ze stop špatným zajištěním nebo manipulací neznehodnotil, z toho vyplývá, že zajištění stop je neopakovatelný úkon. Další tyto úkony mohou být:

- Výslech svědka.
- Výslech znalce.

Pokud při prověřování skutečnosti nasvědčují okolnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, může pověřený policejní orgán VP provést výslech svědka a postupovat podle zákona 158 písm. a) trestního řádu. O prováděném šetření musí pověřený orgán VP neprodleně vyrozumět útvar Policie České republiky, který by jinak byl věcně i místně příslušný. Pověřený orgán VP je oprávněn k řízení o trestném činu používat operativně pátrací prostředky.

Mezi další činnosti pověřeného orgánu VP v přípravném řízení patří:

- Požadování vysvětlení.
- Odborné vyjádření, znalec, konzultant.
- Zajištění osoby.

Po skončení prověřování je povinen pověřený orgán VP prověřit skutečnosti nasvědčující, zda byl spáchán trestný čin.

Do dvou měsíců od jejich přijetí, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, v níž se nekoná zkrácené přípravné řízení³⁸.

Do tří měsíců, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti soudu³⁹.

Do šesti měsíců, jde-li o věc patřící v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu⁴⁰.

³⁸ § 314a odst. 1,2 tr.ř., § 159 odst. 1 písm. a) zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním

³⁹ § 16 tr.ř., § 159 odst. 1 písm. b) zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním

Nasvědčují-li skutečnosti prověřování podle § 158, že byl spáchán trestný čin a je-li dostatečně odůvodněn, že ho spáchala určitá osoba, předá celou věc pověřený orgán VP policejnímu orgánu příslušnému konat trestní stíhání. Pověřenému orgánu VP nepřísluší konat trestní stíhání, pouze po dožádání policejním orgánem PČR o pomoc.

Nejde-li o podezření z trestného činu, může pověřený orgán VP věc odložit nebo ji předá jinému orgánu k projednání.

Pověřený orgán VP může podle zákona č. 141/1961 o trestním řízení soudním provést i zkrácené přípravné řízení.

4.2 Vojský policista a šetření přestupků

Dalším ze stanovených úkolů Vojské policie je šetřit přestupky vojáků⁴¹. K tomu, aby mohly být tyto přestupky řádně objasněny, zákon o Vojské policii svěřuje v § 20 a 21 vojenským policistům tato oprávnění:

Vojský policista je při objasňování jednání vojáků, které má znaky přestupku podle zvláštního právního předpisu, oprávněn vyžadovat

- a) orientační dechovou zkoušku,
- b) lékařské vyšetření včetně odběru krve a moče ke zjištění alkoholu nebo jiné návykové látky,
- c) odborná vyjádření,
- d) výpis z evidence *Rejstříku trestů* v případech, ve kterých by předchozí trestní postih mohl vést k posouzení skutku jako trestného činu (§ 20 odst.1).

Orientační dechová zkouška a uvedené lékařské vyšetření se vyžaduje zejména u objasňování přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, přestupků na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, přestupků proti veřejnému pořádku či proti občanskému soužití⁴². Orientační dechovou zkoušku může provést vojský policista sám, lékařské vyšetření provádí na žádost vojského policisty lékař. Odborné vyjádření vyžaduje vojský policista tehdy, když řeší otázky, k jejichž posouzení je třeba mít určité odborné znalosti z různých oborů. Je možné je vyžadovat od státních orgánů

⁴⁰ § 17 tr.ř., § 159 odst. 1 písm. c) zákona č.141/1961Sb., o trestním řízení soudním

⁴¹ § 3 odst. 1 písm. d) zákona č. 124/1992 Sb., o Vojské policii

⁴² §22, §30, §37, §39 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

a organizací, právnických i fyzických osob. Tato vyjádření mohou mít formu posudku, osvědčení, vyjádření a podobně. V uvedených případech může vojenský policista také vyžadovat výpis z evidence Rejstříku trestů. V tomto výpisu jsou uvedena všechna dosud nezahmlazená odsouzení včetně údajů o průběhu výkonu uložených trestů a ochranných opatření, pokud se podle zákona na pachatele nehledí, jako by nebyl odsouzen⁴³.

4.2.1 Právní kvalifikace skutkového jednání

V této kapitole je uveden jeden z těch jednodušších běžných případů na kterém je ukázáno postup činnosti vojenského policisty ve službě po obdržení oznámení.

Voják z povolání rotmistr Jiří Pelc v nočních hodinách vnikl do výstrojního skladu vojenského útvaru tak, že šroubovákem vypáčil visací zámek mříží na dveřích a dalším páčidlem rozlomil vložku FAB vstupních dveří. Ze skladu odnesl papírový pytel s vojenským materiálem.

Rotmistr Jiří Pelc se dopustil trestného činu, krádeže podle §247 zák.140/1961 Sb.

Příslušník VP přijme oznámení o protiprávním jednání. Oznamovatele poučí o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje a na požádání je povinen oznamovatele vyrozumět do jednoho měsíce o učiněných opatřeních. Provede nezbytná opatření k zajištění místa činu a zavolá výjezdovou skupinu k ohledání místa činu. Pokud zjistí pachatele, nechá si předvést Jiřího P. a další svědky k podání vysvětlení s předchozím poučením. Sepíše s nimi úřední záznam o podání vysvětlení. Učiní všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností. Pokud v průběhu šetření zjistí, že protiprávní jednání má znaky přestupku, předá věc jeho veliteli jako statutárnímu orgánu. Pokud v průběhu šetření příslušník Vojenské policie nabývá podezření ze spáchání trestného činu, předá věc pověřenému orgánu Vojenské policie. Pokud do 30-ti dnů nezjistí pachatele nebo neprokáže, že jednání spáchal Jiří P., věc odloží.

⁴³ §13 zákona č.269/1994 Sb., o Rejstříku trestů

4.3 Oprávnění vojenského policisty podle zákona č. 141/1961 Sb.

Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), opravňuje pověřené orgány Vojenské policie⁴⁴ působit v přípravném řízení dvěma způsoby:

Provádí úsek přípravného řízení od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, do předložení věci orgánu příslušnému konat vyšetřování. Zde jsou oprávněny za stanovených podmínek vyžadovat vysvětlení, vyžadovat odborná vyjádření a znalecké posudky, obstarávat

- potřebné podklady, provádět ohledání věci a místa činu, vyžadovat provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, provádět zvukové a obrazové záznamy osob, snímat daktyloskopické otisky, provádět prohlídku těla a jeho zevní měření, zadržet podezřelou osobu, vyzvat k vydání věci nebo tuto věc odejmout, zajistit peněžní prostředky na účtu u banky, zajistit zaknihované cenné papíry, nemovitost nebo jinou majetkovou hodnotu či náhradní hodnotu, provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony způsobem uvedeným v trestního řádu a také používat operativně pátrací prostředky, předstíraný převod a sledování osob a věcí⁴⁵.
- Provádí celé zkrácené přípravné řízení. Zde jsou oprávněny provádět úkony podle hlavy deváté trestního řádu. Způsobem uvedeným v hlavě čtvrté trestního řádu mohou provádět pouze neodkladné nebo neopakovatelné úkony⁴⁶.

Je však třeba znovu připomenout, že pověřené orgány Vojenské policie působí pouze v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil, tj.vojáků v činné službě, tedy nikoli v řízení o trestných činech občanských zaměstnanců ozbrojených sil⁴⁷.

⁴⁴ § 12 zákona č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

⁴⁵ Hlava devátá zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

⁴⁶ § 179b zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

⁴⁷ § 3 odst. 3 a 7 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

5 Vojská policie a zahraniční mise

Vstupem do Severoatlantické aliance převzala Česká republika také závazek spolupůsobit v zahraničních misích pod vlajkou NATO. Díky zkušenostem z předcházejících let, kdy jsme se zapojili do Programu Partnerství pro mír (PfP) a vedli si úspěšně především v zemích bývalé Jugoslávie, zvládá naše republika velmi dobře nasazení českých vojáků i v jiných částech světa. Do podvědomí široké veřejnosti vstoupila naše účast v zahraničních misích v dalekém Afghánistánu i působení českého kontingentu Vojské policie v Iráku. Hlavním úkolem Vojských policistů v zahraničních misích je policejní zabezpečení jednotek Armády České republiky. Poprvé v historii v roce 2003 neměli vojenští policisté za úkol pouze zabezpečovat jednotky Armády České republiky, ale jejich úkolem byla příprava a výcvik nových iráckých policistů. Kontingenty Vojské policie měly základnu na bývalém letišti Shaibah nedaleko Basry, na logistické základně britské armády. Kontingent Vojské policie byl začleněn pod britské velení v rámci mnohonárodnostní divize v provincii Basrah. Z důvodů těžkých klimatických podmínek probíhaly rotace vojských policistů po třech měsících. Tento úkol skončil koncem roku 2006.

5.1 MNF-I Irák

Začátkem roku 2007 se změnil úkol působení Vojské policie v Iráku na ochranu a ostrahu hlavních vjezdů na britskou základnu, která byla vybudována při letišti Basra. Tímto úkolem už nebyla pověřena Vojská policie, ale příslušníci ozbrojených sil. Stará základna byla koncem roku 2006 přestěhována z letiště Shaibah, 15 km vzdáleného od nového místa působení, na letiště Basra, které leží 5 km od města Basra, druhého největšího města v Iráku. Zde byla vybudována úplně nová základna pro příslušníky českého kontingentu. Tímto krokem ale nasazení Vojské policie v Iráku neskončilo. Zůstává zde nadále působit oddělení Vojské policie o 16 příslušnících. Za chod celé skupiny Vojské policie zodpovídá náčelník oddělení, který je přímo podřízen veliteli kontingentu po velitelské stránce a po odborné Provost Marshalovi britské armády. Působí zde také výjezdová skupina, která po policejní stránce zabezpečuje kontingent Armády České republiky, dále dvě policejní skupiny po šesti členech, které mají za úkol plnit policejní úkoly

vyplývající z mandátu přímo ve městě Basra. Skupiny Vojenské policie ihned po příletu do Iráku v rámci rotací Armády České republiky byly přesunuty na svá místa působení. Tento přesun byl proveden z hlediska bezpečnosti večer leteckou přepravou. Místem působení skupin se staly dvě britské základny přímo v centru města. Rozdělení bylo následující, skupina, která byla určena pro jižní část města, byla umístěna na Sadamových palácích. Druhá skupina, pro část severní, se nacházela na hotelu Shatt al Arab. Obě skupiny měly za úkol kontrolovat výcvik, výzbroj, zjišťování důležitých informací a logistické zabezpečení iráckých policejních stanic. Denně vyjížděl jeden nebo dva příslušníci Vojenské policie plnit tento úkol. Jako doprovod využívali jednu četku britské armády. Cestu vykonávali v obrněných transportérech. Úkol byl složitý především časově. Často se stávalo, že po příjezdu dostali příslušníci Vojenské policie hlášení o rychlém opuštění stanoviště z důvodu napadení. Ti se pak pod vedenou střelbou skrytě přesouvali do obrněných transportérů a rychle se vraceli zpět na britskou základnu. Na konci každého měsíce se zpracovávaly informace o stavu a vybavení těchto stanic a posílaly se k vyhodnocení na velitelství do Bagdádu. Klid nebyl ani na základně, která byla denně ostřelována raketami a minometnými granáty. Po čtyřech měsících působení se všichni příslušníci vrátili zpět do České republiky.

6 Vojenská policie a integrovaný záchranný systém

Od vzniku Vojenské policie je v maximální míře vyvíjena snaha o její začlenění do integrovaného záchranného systému České republiky. V tomto systému je Policie České republiky svou profesí nejbližším partnerem. Na základě zákona o Vojenské policii č. 124/1992 Sb., a v souladu s respektováním zákonů jednotlivých subjektů stanovenou působností, je spolupráce s Policií České republiky zabezpečena na základě smluv. S Policií České republiky je součinnost a spolupráce zabezpečena Smlouvou o spolupráci a vzájemné výpomoci uzavřenou na úrovni náčelníka Vojenské policie a policejního prezidenta Policie České republiky. Uvedená smlouva tvoří základ, podle kterého jsou uzavírány smlouvy a dohody na jednotlivých teritoriích Velitelství Vojenské policie. Spolupráce a součinnost upravená zákonem stanovují:

- Neprodlené vyrozumění věcně a místně příslušné oddělení Policie České republiky o vedení trestního řízení příslušníky Vojenské policie.
- Řešení kompetenčních sporů závazně rozhoduje státní zástupce⁴⁸.

Význam těchto snah stoupl značnou měrou po povodních v roce 1998 a pak i po roce 2002. Vojenská policie zde sehrála svou roli při doprovodech těžké ženijní techniky a vojenských transportů do centra města Prahy, stejně tak projevila maximální snahu pomoci s úkoly Policii České republiky. Vojenští policisté prováděli střežení parku Stromovka, kde hrozil pád stromů. Chránili také objekty v Karlíně i v jiných částech Prahy.

Velmi dobrá je spolupráce s Policií České republiky i Městskou policií v oblasti dopravně pořádkových akcí, kynologické a pyrotechnické služby.

V rámci udržení jednotného a bezporuchového velení, ale také integrovaného záchranného systému, je Vojenská policie zahrnuta do modulárního spojovacího systému.

⁴⁸ BAČOVSKÝ, J. Zákon o Vojenské policii č.124/1992 Sb., pracovní sešit

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo seznámit čtenáře s poměrně malou a mladou složkou armády, Vojenskou policií. Jednalo se o složku, jejíž význam byl do značné míry opomíjen a to především kvůli tomu, že jako složka nikdy žádná významná vítězství nedobyla, ale vždy ostatním k dobytí vítězství do značné míry pomáhala.

Vzhledem k tomu, že jde dodnes o značně nezmapované téma, bylo velice složité, alespoň zhruba nastínit historii vojenské policie. Zdroje k tomuto tématu byly spíše útržkovité a nebylo jednoduché je poskládat do přehledného celku.

V ostatních kapitolách jsem již čerpal z daleko širších zdrojů. Mou snahou bylo seznámit veřejnost s částečnou činností Vojenské policie, s její strukturou a rolí v AČR.

V kapitole o zahraničních misích čerpám především z vlastních zkušeností a znalostí, které jsem nabyl během služby v zahraničních misích v Iráku. Důležitým úkolem bylo zmapovat zahraniční nasazení AČR a Vojenské policie. Snažil jsem se o maximální upřímnost a reálnost popisu bez oslavných frází, které jsou tak často používány v tisku.

Vzhledem k současnému vývoji situace ve světě bude význam armády nadále narůstat, do značné míry se ale mění taktika a výzbroj, která nabývá čím dál více policejního charakteru. V moderních konfliktech stoupá význam taktiky malých jednotek, na bedrech těch nejnižších velitelů leží obrovská míra odpovědnosti za životy svých podřízených. Velitelé skupin jsou v reálném boji nuceni dělat rychlá rozhodnutí, často i ve velice vypjatých situacích.

Mnohdy naivní pacifistické názory veřejnosti i tisku nejen práci vojáků neocení, ale i zavrhnou.

Použité zkratky

UK - The United Kingdom

RMP - royal military police (královská vojenská policie)

OPČ - oddíl polního četnictva

TAI - tankovou a automobilní inspekci

ČSA - Československá armáda

PČR - Policie České republiky

WTC - word trade center

MO - Ministerstvo obrany

KSS - kontingent speciálních sil

ÚSpO VP - útvar speciálních operací Vojenské policie

SOG – speciál operation group (speciální síly VP)

URN – útvar rychlého nasazení PČR

OŠVP VAV - Odborná škola Vojenské policie Vojenské akademie ve Vyškově

OdOK – oddělení obecné kriminality

OdDPS – oddělení dopravní a pořádkové služby

OdOL – oddělení ochrany letadel

OdOO – oddělení ochrany objektů

OdOOs – oddělení ochrany osob

Použitá literatura

BAČOVSKÝ, J Zákon o Vojenské policii č.124/1992 Sb., - pracovní sešit

DOLEJŠÍ, L a kol. Vojenská policie 1991-2006 PRAHA: AVIS 2005. ISBN 80-7276-314-9

GUSEK, J Organická ustanovení a služební předpis pro polní četnictvo KROMĚŘÍŽ: 1929

MACEK, P, UHLÍŘ, L Dějiny policie a četnictva II. PRAHA: Police History 1999. ISBN 80-902670-0-9

PROCHÁZKA, I Dunkerque- Válečný deník. PRAHA: AVIS 2006. ISBN 80-7278-353-X

STAŠA, J Úvod do českého správního práva. 4. doplněné vydání PRAHA: Vydavatelství PA ČR, 2003. ISBN 80-7251-067-3

STRAKA, K Československá armáda pilíř obrany státu z let 1932-1939. PRAHA: AVIS 2007. ISBN 978-80-7278-367-2

Zákony

Zákon č.124/1992 Sb., o Vojenské policii

Zákon č.141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon č.200/1990 Sb., o přestupcích

Zákon č.218/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon č.219/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a vojenských správních úřadech

Zákon č.269/1994 Sb., o rejstříku trestů

Odborné časopisy, články, rozkazy a nařízení

Dohoda o spolupráci při pátrání po příslušnících AČR, vojenské technice, zbraních mezi VP a PČR z března 1998

Rozkaz MO č.23/2003 Zabezpečení přepravy peněžních hotovostí

Rozkaz MO č.35/2003 Organizační struktura a působnost Vojenské policie

Závazný pokyn NVP č.1 Postup pověřených orgánů VP

Závazný pokyn NVP č.10 Plnění úkolů ochrany a doprovodu

Elektronické zdroje

Ministerstvo obrany ČR [on-line]. Dostupné z :< www.army.cz>

Internetový odkaz [on-line]. Dostupné z :< www.husitství.cz>